

Oktoobril olid suve silmad

Keskmine õhutemperatuur ületas normi ligi kolme kraadi võrra

Sügisel on suve silmad, kuid talve hambad, ütleb Torma vanasõna. Tänavune oktoober näitas vaid korra hambaid, rohkem oli näha suve silmi.

Teine sügiskuu oli soe, kuigi pimedapoolne: Tartumaal paistis päikest vaid poolsada tundi, seitsmendik võimalikust ajast.

See-eest olid ööd harvanähtavalt värvikirevad. Seal, kus pilvi segamas polnud, võis õige mitmel ööl imetleda virmaliste ilutules-tikku.

Haneparv kihutas põhja poole

Esimest korda Eestis sai magnetormi (mis tavaliselt kaasneb virmalistega) tugevust ka mõõta äsja Soome teadlaste poolt Tõraverre paigaldatud magnetomeetriga.

Kui viimane magnetorm häiris veidi vaid raadiosidet, siis tavainimest puudutasid otseselt kuu alguses ja lõpus mõllanud tuuled.

Viimasel kuupäeval, *hallo-weeni* ööl, hakkas tuul jubedalt ulguma, järgmise päeva kesk-hommikul keeras päris orkaaniks: tuulepuhangud ulatusid rannikul 33 m/s! Sisemaal lõhkus kaks korda nõrgem tuul põhiliselt vihmavarjusid.

Tartumaal oli õhus kuu esimene öökülm alles 24. oktoobril. Skandinaavia mägede taga olev talv näitas hambaid päris tuntuvalt: rohupinnal oli kümme kraadi külma.

Kuu viimane kolmandik oli muidu igati tavapärane, nii soojuselt kui ka sademetelt, seni oli oktoober olnud tavalisest kolm-neli kraadi soojem. Ka Eesti keskmiseks kuu õhutemperatuuriks arvutati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis 8,3°, ligi kolm kraadi normist kõrgem näit.

Kuigi halla oli rohul mitmel hommikul, ei kiirustanud haned lõunasse lahkumisega. Veelgi enam: 13. kuupäeval kihutas üks parv põhja poole – ilmselt oli kedagi või midagi maha unustatud.

Vihma tuli kümnendiku jagu enam kui harilikult. Peale vihma sadas veidi ka nn lumekruupe. See sadu ei tekitanud meil sellist elevust kui valge pulbri-taolise olluse langemine kuu keskel Lõuna-Rootsis.

Õnneks ei olnud seal tegu terroristide kätetööga, vaid Sahara kõrbest tormist kantud peene liivaga.

Ilmast mujal ja muiste

Torme jatkus ka mujale maailma. Kariibi merel jõudu kogunud orkaan Iris ründas Belizet, peavarjuta jäi 13 000 peret, tai-fuun Haiyan (Tormilind) rüüstas Taiwani saart, supertaifuun Podul (tuule kiirus ligi 90 m/s) mõllas õnneks üksi Vaiksel ookeanil.

USAs püstitati uus oktoobri tornaadode rekord: poole kuu-ga 83 keeristormi.

1901. aasta oktoobri keskmine õhutemperatuur Tartus oli 7,6°, pea sama soe kui tänavu-gi. Kraadiklaasi näit kõikus 17,4 ja -1,2° vahel. Sademeid tuli kaheksa päevaga 25 mm, kuu viimasel päeval ka lund.

Postimehele teatati Paistust: Kartuli saak oli hää. Rukkiussa ei olnud kuiva suvega sugugi nii palju siginenud kui kardeti.

Vee puudus on Tallinna ümbruses iseäranis tuntavaks saanud. Katariina orus on kuulsas Peetri kaevus, kus alati vett küllalt oli ja kust ebausklikud käisivad rohkuks vett viimas, tänavu kibu põhja puutunud.

Amblast: Veepuudus on suur, nii et verstade tagant vett tuuakse. Kui enne talvet tublit vihma ei tule, siis on talvel vististi kibe veepuudus.

Tartust: Talv hakkab juba õige tõsiselt pääle, eila õhtupoole (26. okt) hakkas külmetama ja lund sadama.

AIN KALLIS

Pärast esimest novembritormi on lehed viimseni läinud

RAIVO TASSO